

Фондация „Международна социална служба-България“

В подкрепа на децата и семействата в България и извън граница

Доклад за дейността за 2021 година

Адрес на управление:

ул. „Поп Харитон“ № 5, ет.1, офис 2,
5000 Велико Търново
Телефон / Факс + 359 62 600 038
e-mail: mss-iss@iss-bg.org

Работа по случаи с международен елемент:

бул. „Дондуков“ № 5, вх.В, ет.4, ап.14
1000 София
Телефон + 359 2 9888 624
Факс + 359 2 983 39 34
e-mail: miglana_bald@yahoo.com

web: iss-bg.org

Ние сме българска неправителствена организация, създадена през 2002 г.

Ние вярваме, че най-благоприятната среда за развитие на детето е семейната.

Нашата мисия е:

- Да оказваме подкрепа на деца и младежи в риск и техните семейства за предотвратяване на разделянето на детето от семейството и създаване на оптимални условия за неговото отглеждане и развитие;
- Да се грижим за деца и младежи, настанени в алтернативна формална форма на грижа от резидентен тип, като нашата работа е центрирана върху детето, определена е от знанията за преживяната от децата травма и е базирана на теориите за привързаността. Ние се стремим да проявяваме в ежедневието положително отношение към децата и младежите, всички цели и дейности да отговарят на техните индивидуални потребности и да се опират върху силните им страни и ресурси. Наша отговорност е да осигурим среда за живот, която е здравословна, терапевтична и която не съди, в която може да се случи промяната. Уникалността на всяко дете и младеж е призната и ценена;
- Да съдействаме на български и чужди физически и юридически лица, основно съдилища и социални служби, в работа по случаи с международен елемент

Съдържание	стр.
За 2021 г. говори изпълнителният директор	3
Услуги за подкрепа деца/младежи в риск и техните семейства, управлявани от МСС-България на базата на договори със съответните общини	4
Цифрите говорят	6
Качеството на предоставяната подкрепа за 2021 г. през погледа на потребителите	7
Полагаме усилия за непрекъснато разширяване на професионалната компетентност на специалистите	19
Деца и семейства в трансгранична ситуация	20
Източници и обем на финансиране за 2021 година	25
Донори на организацията за 2021 година	26

За 2021 година говори изпълнителният директор Георги Григоров:

Уважаеми колеги и партньори,

През изминалата 2021г. усилията на МСС-България, бяха насочени към продължаване на процеса за адаптиране на предоставяните услуги в съответствие с изискванията на ЗСУ и Правилника за неговото прилагане. Получените лицензи от МСС-България за предоставяне на редица услуги по чл.15 от ЗСУ, поставиха допълнителни изисквания към екипите на всички услуги за промяна на мисленето по отношение извършваните дейности в рамките на работата с един потребител или семейство. Това е един труден и дълъг процес, който ще продължи и през 2022г. Той изисква провеждането на редица обучения и разяснителни срещи, които да помогнат на специалистите да направят по-плавен преход на работа, съобразно изискванията на ЗСУ.

Служителите на МСС-България изцяло се ръководят в своята работа от основните принципи, залегнали в Закона за социалните услуги, а именно: свободата на избор и овластяването на клиентите чрез въвличането им като партньори в самия процес на работа, което от своя страна води до по-ефективно предоставяне на съответната услуга и постигане на желаната положителна промяна.

Важна цел в работата на организацията продължава да бъде поддържането на високо качество на предоставяните услуги и повишаване на ефекта от тях върху децата и семействата. Важен акцент през изминалата година бе поставен върху активното търсене на мнението на потребителите по всички важни за тях въпроси в процеса на работата и оценка на тяхната удовлетвореност от получената подкрепа.

Натрупаният опит за работа в ситуация на извънредна епидемична обстановка през 2020 г. спомогна значително за справяне с трудностите и през 2021 г. Във всички услуги е поддържана безопасна среда на работа (носене на лични предпазни средства, регулярна дезинфекция, спазване на необходимото разстояние при работа с потребителите и т.н.), служителите имат необходимите познания за естеството на инфектирането с Ковид 19. Всичко това доведе до намаляването на страховете на родителите за здравето на децата им при ползване на услуги в съответната специализирана среда, което от своя страна се отрази положително и доведе до намаляване на сесиите, провеждани в електронна среда и увеличаване на директната работа с децата и семействата.

Продължава активната работа на МСС-България като част от мрежата на Международна социална служба. През 2021 година МСС - България има регистрирани 65 нови международни случая на 81 деца и семейства в транс-гранична ситуация.

МСС-България продължи да бъде активен участник в работната група за изработване на Наредбата за качеството на социалните услуги, като допринесе значително за разработване на стандартите за качество на социалните услуги, насочени към деца в риск по смисъла на ЗЗД и техните семейства.

Организацията продължи да подкрепя дейността на НМД и Коалиция „Детство 2025“, на които е член, за защита правата на децата и повишаване качеството на грижата за децата, настанени в центровете за настаняване от семеен тип.

**Услуги за подкрепа на деца /младежи в риск и техните семейства,
управлявани от МСС-България на базата на договори със съответните
общини**

Таблица 1. Натовареност на услугите през 2021 г. по общини и тип подкрепа

Община	Услуга/Комплекс за деца и семейства	Капацитет средномесечно	Брой случаи през 2021 г.	Обхванати лица по случаите
Велико Търново	Център за обществена подкрепа	75	139	205
	Център за социална рехабилитация и интеграция	40	66	47
Търговище	Център за обществена подкрепа в КСУДС	70	219	320
	Център за социална рехабилитация и интеграция в КСУДС	25	45	29
Севлиево	Център за обществена подкрепа в КСУДС	40	135	240
	Дневен център за деца и младежи с увреждания в КСУДС	24	28	28
София	Дневен център за деца и младежи с увреждания „Слънчоглед“	35	38	41
Смолян	Център за обществена подкрепа в КСУДС	40	89	134
	Общо	349	759	1044

Община	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	Капацитет	Преминали деца
Търговище	Център за настаняване от семеен тип за деца на възраст 7-18 г. в КСУДС	10	10
Смолян	Център за настаняване от семеен тип за деца на възраст 3-12 г. в КСУДС	12	11
	Център за настаняване от семеен тип за деца на възраст 13-18 г. в КСУДС	14	12
	Общо	36	33

Община	Наблюдавано жилище	Капацитет	Преминали младежи
В.Търново	Наблюдавано жилище	4	4
Севлиево	Наблюдавано жилище в КСУДС	4	2
	Общо	8	6

Предоставени услуги по чл. 15 на Закона за социалните услуги за подкрепа на деца /младежи в риск и техните семейства :

А. В рамките на Центровете за обществена подкрепа (таблица 2)

Таблица 2.

Общини	Дейности	Брой потребители		ОБЩО Потребители/ раб.сесии
		Деца	Родители	
В.Търново	Информирание и консултиране	345	585	930/ 6931 сесии, от които 340 он-лайн
Търговище	Терапия	170	104	274/ 1843 сесии, от които 99 он-лайн
Севлиево	Застъпничество и посредничество	36	80	116/ 452 сесии
Смолян	Обучения в умения	42	79	121/ 663 сесии

Б. В рамките на услугите за деца с увреждания (Център за социална рехабилитация и интеграция –В.Търново, Търговище и Дневен център за деца с увреждания – София, Севлиево). Таблица 3

Таблица 3

Общини	Дейности по чл. 15 на ЗСУ	Брой потребители (проведени инд. сесии)
София, Севлиево	Дневна/ полудневна грижа	31/9
София, Севлиево, В.Търново, Търговище	Терапия	117 (4841)
	Логопедична	63 (3214)
	Психологична (индивид. и в група по психомоторика)	54 (1627)
	Рехабилитация	42 (2165)
	Обучение за придобиване на умения (за четене, писане, изучаване на осн. цветове математически умения)	51 (2649)

Цифрите говорят

737 деца и младежи в риск и 1754

родители и членове на разширените семейства са получили подкрепа в консултативните услуги, управлявани от МСС-България (Фиг.1)

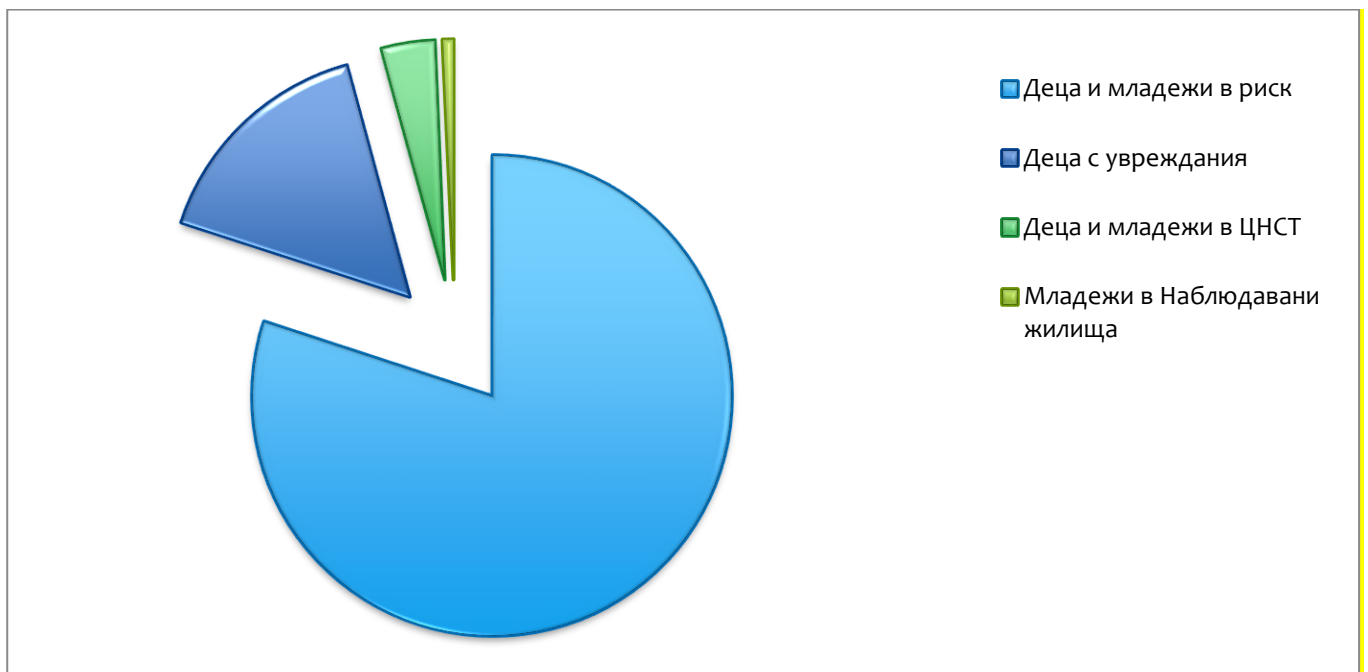
От тях:

33 деца и младежи са получили грижа в Центровете за настаняване от семеен тип

6 младежи над 18 години, напуснали резидентни услуги, са получили подкрепа по пътя на тяхната самостоятелност с оглед успешна социална интеграция и професионална реализация.

145 деца с увреждания също са получили подкрепа в Дневните центрове за деца с увреждания и Центровете за социална рехабилитация и интеграция

Фигура 1.

Качеството на предоставяната подкрепа за 2021 г. през погледа на потребителите

През 2021 г. важен акцент в работата на организацията за оценка и повишаване на качеството на предоставяните услуги бе активното търсене на мнението на потребителите по всички важни въпроси в процеса на работата с тях, както и тяхната удовлетвореност от получената подкрепа.

Екипите във всички услуги с консултативен характер се стремят да въвличат потребителите като партньори в предоставянето на подкрепата още при изработване на оценката на потребностите им и определяне на целите на работата. В края на предоставянето на услугата, чрез специално разработени форми, се търси обратна връзка от родителите, от децата и младежите, ако тяхното развитие и степен разбиране позволява, относно тяхната удовлетвореност и оценка за ползите за самите тях.

В услугите от резидентен тип се търси мнението на децата и младежите по различни въпроси, касаещи качеството на грижата. За всяка година те се определят от екипите на услугите на базата на постиженията и трудностите през годината и се одобряват от екипа на МСС-България.

В услугите за дневна грижа за деца и младежи с увреждания се търси обратна връзка в края на предоставяне на услугата, както и периодично се провежда допитване до родителите относно различни аспекти на качеството на работата с техните деца. И винаги се търси мнението на децата и младежите, ако тяхното развитие и степен разбиране позволява, тъй като то е изключително важен източник на информация.

По-долу са представени основните резултати от мнението на потребителите за получената подкрепа по вид услуги.

Услуги за деца в риск по смисъла на ЗЗД

Център за обществена подкрепа

На таблица 4 са представени в брой и относителен дял получените обратни връзки.

Таблица 4. Получени обратни връзки от потребителите по общини

Община	Затворени случаи брой	Получени обратни връзки брой (% от затворените случаи)	Неполучени обратни връзки брой (% от затворените случаи)	Положителни обратни връзки брой (% от получените обратни връзки)	Обратни връзки, в които са отправени забележки/неудовлетвореност брой (% от получените обратни връзки)
В.Търново	69	73 по 49 случая (71%)	20 (29%)	68 (93%)	5 (с бележки)
Търговище	135	150 от 115 случая (85%)	20 (15%)	150 (100%)	-
Смолян	59	41 (69%)	18 (31%)	36 (88%)	5 (с бележки)
Севлиево	78	90 по 57 случая (73%)	21 (27%)	84 (93%)	4 (с бележки) и 2 (неудовлетвореност)
Общо	341	354 по 282 случая (78%)	79 (22%)	338 (95,4%)	16 (4,6%)

Основните причини за неполучени обратни връзки са: нежелание за срещи поради извънредното положение или поради страх от COVID – 19, напускане на територията на общината или страната, нежелание за съдействие, случаят е бил насочен за изготвяне на индивидуална характеристика на дете, вписани в Регистъра на деца за пълно осиновяване или за изготвяне на Оценка на родителски капацитет.

Кратък анализ на получените обратни връзки по услуги:

Център за обществена подкрепа – В.Търново

Получени са 73 обратни връзки по 49 случая. От тях 49 са от родители и 24 – от деца.

✓ **Обратни връзки от родителите**

Всички обратни връзки са положителни. Родителите изразяват благодарност към екипа от получената подкрепа. Те посочват, че са напълно удовлетворени от предоставената социална услуга, че са били подробно информирани за начина на работа, предприеманите действия и дейности за постигане на резултати и са участвали във вземането на решения. Родителите отчитат, че социалната услуга е била достъпна, специалистите са се отнасяли с уважение и са откликвали при нужда дори извън договорените срещи. Повечето обратни връзки отчитат, че родителите най-много харесват вниманието, което получават в услугата и специалистите, с които работят, което благоприятства изграждането на доверителна връзка и ангажираността им в работата по случай. .

Близо 70% от родителите (33-ма) посочват, че са доволни от знанията, които са получили относно развитието на децата и позитивното възпитание. Тези знания са им помогнали да разбират потребностите на децата си, да разчитат сигналите в поведението им и адекватно да родителстват. В три обратни връзки родителите отчитат, че благодарение на психологическата работа децата им са преодолели страховете и тревожността си, станали са по-уверени и самостоятелни. Една майка на дете на 4 години посочва, че социалните работници са ѝ помогнали да разбере важността и начините да стимулира социалните умения на детето, което преди това не е считала за важно. Родителите, с които е работено по реинтеграция на децата им, изказват благодарности, че следствие на работата с тях те са разрешили проблемите си, което е допринесло децата им да бъдат реинтегрирани в семейната им среда. Една майка изказва благодарност, че е срещнала „компетентни хора“, които са помогнали на нея и детето ѝ в трудна ситуация.

От обратните връзки на родителите в развод или раздяла става ясно, че работата по тази програма е ефективна. Родителите са благодарни за това, че децата им са преодолели своите тревоги и страхове, свързани с конфликтните отношения в родителската двойка. Споделят, че запознаването с етапите на развода им е дало увереност, че се справят добре с кризите и трудностите в живота си. Благодарение на включването им в „Информационна програма за родители в раздяла, преди, по време и след развод“, са получили идеи и начини за справяне с разногласията и силните емоции, съумяват да търсят компромисни решения с другия родител, без да намесват децата. Един родител е отчел, че се е научил, когато разговаря с майката да търси компромис, който да удовлетворява и двете страни, както и да избягва конфликт с майката в присъствие на детето. Един родител е споделил, че е получил „ценни съвети“ и „разбиране относно проблема“. Една майка е изказала недоволство, поради определянето на различни специалисти за работа с всеки член на семейството и в документацията, според нея, е била нарушена конфиденциалността в психологическата работа. Тя е посочила: „ Бих искала да има тайна в доверието. Считам, че психологът трябва да е един за цялото семейство и да няма разкриване на довереното от едната страна към другата в документите.“

Над 25% от родителите (13 случая) посочват, че благодарение на повишените им умения за справяне с конфликти в психологическите консултации, значително са подобрили взаимоотношенията си с децата и/или с другия родител. Един баща преминал през „Програмата за психо-корекционна работа с родители, извършители на насилието“

споделя, че благодарение на услугата има възможност да разговаря с децата си, извън режима за контакти, определен от Съда.

В обратните си връзки относно полученото обучение кандидат - осиновителите, изразяват положително отношение към целия процес на обучение. Заявяват, че натрупаните знания и получена информация ще им бъдат много полезни и необходими при справяне в предприятието от тях начинание да станат родители. Отчитат, че в резултат на проведеното обучение са придобили по-пълна и реалистична представа за предизвикателствата, които ги очакват. Впечатлени са от начина и методите на предоставяне на информацията от страна на обучаващите.

✓ **Обратни връзки от деца**

Получени са 24 обратни връзки от деца. Всички те изказват задоволството си от вниманието, което са получавали от специалистите и определят отношението към тях като много добро; специалистите са ги изслушвали с внимание и са уважили мнението им. Децата посочват, че са били подробно информирани работата с тях.

Близко 50% от децата (10) посочват, че в резултат от подкрепата, която са получили, те са подобрили отношенията с родителите си, 7 деца са подобрили поведението си в училище и са станали по-търпеливи с връстниците си.

Преобладаващата част от децата (18 деца) са посочили, че ако се наложи отново биха потърсили ЦОП и биха препоръчали услугата и на други хора.

#

Център за обществена подкрепа – Севлиево

През 2021 г. са попълнени 90 обратни връзки /63 от родители и 27 от деца/.

✓ **Обратни връзки от родители**

Потребителите отбелязват, че са получили добри съвети, а информацията и подкрепата, която им е предоставяна са отчетени като полезни. Споделено от всички родители мнение е, че им е предоставена емоционална подкрепа. Специалистите са се отнасяли към тях с уважение и са зачитали мнението им /тяхното и на децата им/. Родител споделя, че е мотивиран от ЦОП да положи повече старание и усилия, друг посочва, че съвместната работа с екипа му е помогнала да се промени.

Преминалите обучение кандидат- осиновителите отбелязват, че са получили много полезна информация за цялостния процес, развитието на децата, подходи, които да използват в отглеждането им. Прави впечатление, че кандидатите биха ползвали отново услугите на ЦОП, след осиновяване на дете, при възникнали трудности в отглеждането им, но не и в периода на изчакване.

Приемните родители отбелязват, че са получили полезен съвет и информация по всеки един въпрос, който е разискван, че са споделяли дълго време живота си с екипа на ЦОП и са получавали нужните съвети и информация за отглеждането на приемните деца. Един приеман родител отбелязва, че единственото, от което е недоволен е поведението на приемното дете.

Част от споделеното в обратните връзки гласи: *„Отзивчиви са, съпричастни с проблемите ни, всичко е на ниво и съм много доволна”, „Всичко ми беше от полза. Доволна съм от отношението”, Много съм доволна, свикнах с тях и съжалявам, че се разделям с екипа. Получавах полезна информация и съм благодарна”, „Помогнаха ни да преодолеем всички трудности, свързани с децата. Винаги са се отзовавали и заедно сме постигали много положителни промени, не само с децата, но и в семейството. Получавахме полезна информация”, „Адекватно ми помагат, при нужда, за децата. Мога да разчитам винаги за съвет, дори и в извънработно време и в почивните дни. Получавах достатъчна и навременна информация”.*

✓ **Обратни връзки от деца**

Децата споделят, че са доволни от работата на екипа, от уважителното отношение към тях, от научените нови неща и полезната информация. *„Подкрепата и промените ми харесват. Всяка седмица получавам информация и съм много доволен“; „Получих добра и положителна подкрепа и се чувствам по-добре“.*

#

Център за обществена подкрепа – Смолян

При приключени през годината 59 случая, са получени 41 обратни връзки, от които 17 са попълнени от деца, 24- от родители. Стремещт е всички деца, чиято възраст и ниво на разбиране позволява, също да изразят мнението си от предоставената подкрепа.

От анализа на обратните връзки става ясно, че 90 % (в 36 случая) от потребителите са доволни от представената услуга. Посочват, че в процеса на работа специалистите от ЦОП проявяват достатъчно разбиране на проблемите и чувствата им, изслушват ги, дават им съвети и препоръки, които са им от полза за справяне с възникналите трудности. Отнасят се с уважение към личността и преживяванията им. Не ги упрекват и им помагат да вземат правилните за тях решения. Получавали са съвети за най-добрия за тях начин, по който да подхождат, създавали са им усещане за комфорт, а не за допускане на грешки. Усещали са желанието на специалистите да им помогнат в трудните моменти. Успели са да изградят връзка със специалистите, която да им помогне да преодолеят притесненията си. Доволни са от начина на разискваните теми и стратегии за взаимодействие с децата им, както и от оказваната им подкрепа и застъпничество пред различни институции. Чувстват се предразположени да споделят, както за личните си проблеми, така и за тези с децата си.

✓ **Обратни връзки от родители**

В резултат от проведената социална работа 9 родители посочват, че са разбрали причините за поведението си, както и това на децата си, получавали са отговори на поставените от тях въпроси. Изградили са по-голяма сигурност и умения за справяне в трудни за тях моменти. Научили са се да анализират думите, които използват в общуването с децата си, както и как да им помогнат да израснат като сигурни във възможностите си хора. Благодарение на използваните методи и техники в работата са успели да вземат решения, които да им помогнат да бъдат по-добри родители. Използваните примери са допринесли за усвояване на стратегии за предоставяне на по-голяма самостоятелност при детето и за придобиване на умения, свързани с подобряване начина на общуване родител-дете.

Двама от приемните родители изразява задоволство от работата със специалистите, които са му помогнали за преодоляване на различните страхове за справяне в ежедневието, както и с трудни за него ситуации в общуването с детето.

В 8 от случаите, в които е работено по програмата за родители преди, по време и след раздяла или развод, родителите изтъкват, че са получили не само разбиране, а и подкрепа във вземането на решения. Смятат, че е имало полза от предоставената СУ, която ще повлияе положително в отношенията родител-дете. Изказват благодарност за получената подкрепа. Усвоили са умения за безконфликтно общуване по между си в интерес на децата и са осъзнали негативния ефект от нарушените взаимоотношения върху психо-емоционалното състояние на децата.

В 5 от случаите за „Обучение на кандидат-осиновители“ са отчетени положителни резултати от предоставената услуга. От дадените отговори става ясно, че обучението е отговорило на очакванията им, получена е изчерпателна информация, относно профила на децата, които могат да бъдат осиновени. Изразяват мнение, че обсъжданите теми са важни за подготовката им като осиновители. В резултат от проведеното обучение, три от

семействата промениха нагласите си и заявиха желание да осиновят деца в по-ниска възрастова група.

✓ **Обратни връзки от деца**

В 7 от подадените 17 обратни връзки от деца се разбира, че децата, които са подготвяни за осиновяване са наясно с продължителността на осиновителната процедура, както и с начина на протичане на опознавателните срещи с кандидат-осиновителите. Осъзнали са необходимостта да изградят умения за себепредставяне и посочване на силните и слаби страни, интереси и любими занимания. Разбрали са какво ги очаква в живота им след осиновяването. Чувстват се по-спокойни и са готови да се справят с трудностите в адаптацията на новото място. Готови са за раздяла със значимите за тях възрастни.

Седем от децата по случаите на родители в раздяла или след развод посочват, че в резултат от предоставена им СУ в ЦОП приемат нормално раздялата между родителите си, контактуват с другия, при когото не живеят, разбрали са каква е неговата роля в живота им. Станали са емоционално по-стабилни при разговор с отсъстващия родител.

В 4 от случаите по реинтеграция децата посочват, че са наясно с условията за осъществяването ѝ, както и със самия процес. Имат различни мнения по отношение връщането им в семейството, като едно от тях посочва недоверие към възможностите на родителя за постигане на положителна промяна.

Две от децата, жертва на насилие споделят, че са разбрали същността му. Избират хората, с които общуват, стараят се да преценят действията и постъпките си, за да се предпазят от повторно навлизане в кръга на насилие. Освободили са се от напрежението и вината.

#

Център за обществена подкрепа – Търговище

От затворените през 2021 г. 155 случая са получени 150 обратни връзки по 135 случая. По-големият брой обратни връзки се дължи на факта, че при психологическа подкрепа се получават повече от една обратна връзка.

Потребителите изразяват благодарност за получената подкрепа. Те посочват, че са напълно удовлетворени, че са били подробно информирани за начина на работа, предприеманите действия и дейности за постигане на очакваните резултати и са участвали във вземането на решения. Родителите отчитат, че услугата е била достъпна, специалистите са се отнасяли с уважение към тях и са откликвали при нужда, дори извън договорените срещи.

Резидентна грижа за деца без увреждания (Център за настаняване от семеен тип за деца) в общините Смолян и Търговище

Целенасочената работа за търсене и включване на мнението на детето/младежа по всички въпроси, които се отнасят до неговия живот в услугата, е централна стратегия в терапевтичния модел на грижа, прилаган от МСС-България в услугите от резидентен тип, и осигурява основни права на децата.

Ключово място в използваните подходи заема ежегодното проучване на мнението на децата за качеството на грижата за тях, като въпросите се формулират от екипите на

трите услуги на базата на постиженията и проблемите през годината. За 2021 г. то е проведено през м. декември чрез въпросник, включващ 20 въпроса, повечето от които отворени, касаещи различни аспекти от живота им: отношения с екипа и с децата/младежите в и извън резидентната грижа, правила и живот в услугата; прилагане на възпитателните мерки; придобити умения; права и отговорности; възможности за правене на самостоятелен избор; преживявания; какво може да се подобри в живота в ЦНСТ.

Интервюирани са общо 19 деца на възраст 13-18 години (5- в ЦНСТ-3-13 г., Смолян, 9 –в ЦНСТ 13-18 г., Смолян и 5 – в ЦНСТ-Търговище). От тях 11 са момчета и 8 – момичета. От направения анализ на резултати се установява, че между отговорите на децата в трите услуги няма значими разлики, както и няма такива разлики между отговорите на момчетата и момичетата.

От получените резултати може да се направи изводът, че младежите харесват живота си в ЦНСТ, защото се чувстват сигурни, защитени, спокойни, могат да се развиват нормално и да градят бъдещите си планове. Дават позитивна оценка на взаимоотношенията си с персонала, като посочват: „На хората, работещи в Центъра, им „пука“ за децата.” Младежите са категорични, че им е дадена възможност да вземат самостоятелни решения и да правят избори. Преобладаващата част от тях свободно изразяват мнението си, което се взема в предвид.

По-долу са представени обобщени отговорите на поставените въпроси:

Почти всички деца, с изкл. на две, определят ЦНСТ като своя Дом, където ще пораснат и където се чувстват защитени и на сигурно място. Всички деца осъзнават, че ако не са в ЦНСТ, ще работят или ще гледат деца, а тук имат възможност да изживеят детството си спокойно.

Децата нямат единна представа как ЦНСТ да стане по-добро място за живеене. Те дават различни предложения (самостоятелна стая, да не се карат и да не използват нецензурни думи едно към друго, промяна във вечерния час за прибиране, на часа за лягане, да има спортна площадка на двора и др.), което може да се тълкува, че като цяло харесват живота си в центъра.

Децата/младежите се чувстват защитени, щастливи и спокойни в ЦНСТ. Харесват им условията на живот, научили са много неща, които ще им бъдат полезни след напускането на услугата. Получават подкрепа за вземане на важни решения, намерили са приятели. Преобладаващата част от децата определят постигнатото по отношение на образованието си, като нещо важно; „научих се да чета и да пиша“; „образованието ще ми е важно, ако искам да сбъдна моя мечта“.

По отношение на правилата в ЦНСТ всички деца изразяват мнение, че без правила не може да се живее, правила има навсякъде и ако няма ще настъпи анархия. Прилагането на правилата помага за коригиране на поведението и за допускане на по-малко нарушения. Едно момиче на 17 г. обвързва съществуването на правилата в ЦНСТ със спазването на законите извън ЦНСТ. Въпреки това повече от половината от децата нарушават правилата.

Децата нямат много ясна представа как биха могли да се променят прилаганите възпитателните мерки- едно от децата споделя, че според него не всички мерки са съобразени с тежестта на провинението и смята, че могат да бъдат заменени с мерки, които не са гласувани на екипна среща, ако по някакъв начин, така наложената мярка нанася вреда на детето, други правят предложения, които отговарят на индивидуалните им интереси и предпочитания (по-късно лягане, по-късно прибиране на телефоните, увеличаване на часовете за излизане). Само едно дете е отговорило, че сегашните правила са добри и нямат нужда от промяна.

Децата познават отговорностите си и половината от тях ги изпълняват редовно. Те са склонни да поемат отговорност стига тя да не е свръхизискваща и да им носи удовлетворение от гласуваното доверие. Други деца споделят, че когато не изпълняват задълженията си изпитват чувства на гняв, разочарование и др.

Всички деца споделят, че с годините прекарани в ЦНСТ, са променили положително отношението си към персонала, вярват им и знаят, че ще направят всичко възможно да се чувстват добре и защитени. *„На хората, работещи в Центъра, им „лука“ за децата.“*

Всички деца са категорични, че им е дадена възможност да вземат самостоятелни решения и да правят избори (относно дрехи, училище, извънкласни занимания, храна, да управляват свободното си време и др.) Повечето от тях заявяват, че свободно изразяват мнението си, което се взема в предвид, напр. при изготвяне на седмичното меню, изготвяне на правилата и възпитателните мерки, които се прилагат при тяхното нарушаване, при изготвяне на плановете за грижа и др. Всички деца са придобили умения за живот, като са се научили да пестят пари, да готвят, да се държат и общуват по-добре, да контролират и изразяват емоциите си и да предотвратяват конфликти, да поддържат чисто личното си пространство и да имат добър външен вид. Посочени са и конкретни придобити знания, като; *„да си следвам мечтите и да уважавам и другите, да си въздържам нервите; да спестявам пари, да правя безопасен секс; как да действам при пожар, наводнение, знам къде да се регистрирам за работа“.*

Едно от децата поставя важен за работата на резидентната услуга въпрос, касаещ идентичността на децата и тяхното възприемане на живота в услугата в сравнение със средата, от която са изведени. То смята, че трябва да се промени " Циганите да ги карат да живеят като българи". Детето смята, че при българите има много правила, при циганите няма правила. Циганите могат да стоят до много късно вечер, празнуват често по различни поводи, бъркат в кошовите, за да си намерят хубави дрехи или някои други неща. Прекарват по голямата част от времето си по улиците. Българите имат правила за всяко нещо и не ги нарушават. Детето споделя, че би живяло като българите, но с по-малко правила.

Всички деца познават плановете си за грижа и обясняват, че са съобразени с техните потребности и нужди, като по-голямата част от тях споделят, че винаги съдействат при изпълнение на целите, които са заложили и при извършване на индивидуална работа с тях. Всички деца споделят, че получават подкрепа от ключовите си възпитатели.

Като най-хубаво преживяване през 2021 г. те посочват отбелязването на рождените дни, общите празници, екскурзиите, разходките, спокойствието, което имат в ЦНСТ. Като най-лошо - раздяла с приятел/ка; влизането на други деца в стаята, без разрешение; социалната изолация заради пандемията; раздялата със семейството.

Услуги за деца и младежи с увреждания и техните семейства

На таблица 5 са представени в брой и относителен дял получените обратни връзки от родители.

Таблица 5. Родители, участвали в оценка на качеството на предоставяната подкрепа на техните деца за 2021 г.

Община	Общ брой случаи (брой деца и младежи)	Затворени случаи (брой)	Получени обратни връзки от родители брой (% от затворените случаи)	Родители, участвали в годишно допитване за удовлетвореността им от получената от децата им подкрепа брой (% от броя на децата, получаващи подкрепа)
В.Търново <i>ЦСРИ</i>	66 (47)	19	19 (100%)	31 (90%)

Търговище <i>ЦСРИ</i>	45 (29)	28	27 (96%)	14 (70%)
София <i>ДЦДМУ</i>	38 (41)	8	-	17 (48%)
Севлиево <i>ДЦДМУ</i>	39 (28)	29	19 (70%)	11 (100%)
Общо	167 (145)	73	59 (81%)	62

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи – Велико Търново

В края на 2021 г. е проведено допитване до родителите чрез анонимна анкета, съдържаща 8 отворени въпроса. Анкетата са попълнили 31 родители, като по такъв начин е отчетено мнението на родителите на 90% от потребителите.

Всички родители са изразили задоволство от отношението на специалистите към децата им и към тях самите, като дават следните уточнения *"Детето ми посещава с желание и удоволствие ЦСРИ"*; *"Отношението към детето ми е професионално, добро, положително, сърдечно"*; *"Специалистите са изключително търпеливи, приемащи, разбиращи и внимателни"*; *"Фактът, че само за няколко месеца посещения детето няма търпение да посети Центъра, говори красноречиво"*. Това, което ценят в отношението към родителите е, че *екипът е позитивен, ведър, лъчезарен, отзивчив и любезен*; родителите са срещнали *съпричастност, добросърдечност и добро отношение*.

Всички родители смятат, че специалистите ги изслушват внимателно и се съобразяват с тяхното мнение за избор на цели на работа - *"Бяхме изслушани много внимателно. Получихме много ценни съвети и заедно набелязахме целите, върху които ще се работи"*; дават им обратна връзка за извършваната работа с децата и резултатите от нея - *"Поне веднъж месечно обстойна консултация за работа и резултатите"*; *"Още в началото екипът проведе консултации с нас, така че да работим като отбор"*. Голяма част /1/3 от родителите/ са отбелязали, че са провеждали разговори и консултации с членове на екипа - *"Много добри съвети към нас как да се справяме по - добре с детето и нуждите му"*; *"Много съм доволна от консултациите на рехабилитатора"*; *"Получаваме изключително добри съвети"*; *"Насреща са винаги, когато имаме нужда от тях"*; *"Водим често разговори с екипа на ЦСРИ, които са много ползотворни"*.

Всички родители считат, че услугите, които получават децата им в Центъра, имат положителен ефект върху тяхното развитие, тъй като наблюдават напредък по отношение на физическа активност и здраве, речников запас, изговаряне на звуци, подобряване на речта, самостоятелност, подобряване на поведение и обучение в училищна среда, усвояване на определени знания и др..

Повечето родители са отговорили, че нямат препоръки за подобряване на качеството на услугите на ЦСРИ. Благодарят на специалистите и пожелават предлагането на услугите да остане със същия професионализъм и всеотдайност. Двама родители желаят увеличаване на броя на часовете за посещение в ЦСРИ. Един родител е дал препоръка след падане на противоепидемичните мерки да се възобновят груповите работи с децата, което според него са били много ценни за тях.

Получени са 19 обратни връзки от родителите при приключване на случая /100%/, обобщените резултати от които показват, че:

- Нито едно дете не е прекратило услугата поради неудовлетвореност или непостигнати резултати;
- Всички родители са доволни от посрещането им в ЦСРИ, от отношението на персонала и от достъпността на материалната база;
- Удовлетворени са от включването им в изготвянето на плановете и избора на цели за работа с децата им;
- Считат, че индивидуалната работа е подобрила развитието на децата им в различните области, по които е планирано да се работи;
- Удовлетворени са от информацията, която получават от специалистите за работата с детето и от насоките за занимания в домашна среда;

- Няма отправени препоръки за подобряване на работата с децата.

Тези резултати се съгласуват с положителната оценка, получена от проучването на удовлетвореността на родителите в края на годината

#

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца – Търговище

В проучването са участвали 14 родители /70 % от родителите на всички потребители/ .

93% от анкетираните родители определят атмосферата в ЦСРИ като приятелска и уютна и считат, че екипът се отнася с уважение и грижа и ги кара да се чувстват приети. Само 1 родител е посочил, че служителите са любезни, но дистанцирани към децата. 93% от родителите смятат, че децата им се чувстват добре в ЦСРИ - *„Отива с желание, пита за специалистите постоянно. Там се чувства обгрижвано, сигурно и спокойно;“* *„Чувства се добре приета, обгрижвана и насочваща да се развива. Изпълнява с желание и старание възложените и задачи от специалистите.“*

Всички анкетираните смятат, че екипът на ЦСРИ изслушва и зачита мнението на родителите, като същевременно отчита индивидуалните особености на децата. 78% от родителите заявяват, че винаги са информирани от отделните специалисти за извършваната работа с техните деца.

Родителите оценяват положително подкрепата, която са получили - *„Семейството ми получи голяма подкрепа“,* *“Винаги, когато сме искали подкрепа, я получаваме.“*, както и ефекта на работата на екипа върху развитието на тяхното дете Само един родител е посочил, че *„Поради онлайн обучението и заболяването на детето ми, през тази година не беше много редовно посещението ни в ЦСРИ. Не виждам напредък.“*

Всички анкетираните биха препоръчали услугите на други родители и оценяват високо качеството на работата, проведена с децата им. Те споделят: *„Те са професионалисти. Децата се приемат добре и с внимание, обгрижват се много добре, работи се с тях с желание и се постигат резултати и напредък.“*, *“В Центъра ще намерят истинска помощ и подкрепа. Такива деца имат нужда от такава подкрепа.“*, *“Виждам положителна промяна в развитието на детето. Тук ще помогнат и на други деца.“*

На въпроса каква подкрепа още биха желали родителите отговарят, че получават достатъчно подкрепа и изказват благодарности на екипа: *„Получаваме повече, отколкото съм очаквала. Достатъчно е, че винаги посрещат детето ни усмихнати и добри. Те правят всичко за детето. Бих ги препоръчала на всеки, който има нужда, няма да съжалява.“*; *“Нека продължават все така упорито, безкористно и всеотдайно да помагат на децата и родителите им.“* *“Много благодаря за вниманието и обгрижването на нашето дете, което напредна благодарение на вашия екип и знанията, старанието и уменията ви“.*

Получени са обратни връзки при приключване на случая /от 28 приключили случая са попълнени 27 обратни връзки/. Всички родители оценяват високо работа на екипа; посочват, че участват при обсъждането и приемането на плана и че екипа зачита тяхното мнение и търси съдействие. 92% от родителите считат, че техните деца имат положителна нагласа към ЦСРИ и с желание, радост и удоволствие посещават заниманията в Центъра. Всички родители с изключение на един посочват, че в резултат на провежданата работа виждат промяна в техните деца, като една част от тях конкретизират в какво се изразява: *„положителна промяна в подвижността, промяна в стойката, подобряване на мускулния тонус, подобряване на говора, използване на изречения, усвояване на букви, придобиване на социални и трудови умения и др“.* 100% от родителите биха препоръчали услугите и ползвали отново с изключение на един, който няма да я ползва, тъй като е постигната целта в плана на детето му.

#

Дневен център за деца и младежи с увреждания – Севлиево

В годишно допитване до родителите за удовлетвореността им от получената от децата им подкрепа са участвали 11 родители – 100% от броя на децата, получаващи подкрепа.

Родителите са доволни от полаганите грижи за децата им в Центъра; оценяват положително работата и квалификация на специалистите, както и материалната база и хигиената. Считат, че специалистите ги информират за дейностите, извършвани в ДЦДМУ, за поведението на детето, срещаните трудности и постигнатите резултати; получават насоки за работа в домашни условия;

Мненията на родителите са следните: *“Да, доволна съм, продължавайте все така”, „Полагат се грижи за детето ми, имам обратна връзка за дейностите, които са извършвани, в поведението на детето ми има трудности, има и постигнати резултати”, „Доволна съм от положените грижи за детето ми”, „Мнението ми за полаганите грижи и работа от квалифицирани специалисти е много добро. Детето се чувства добре в центъра и има много голям напредък въз основа на дейностите, които полага персонала на заведението”,*

„Първото нещо, което ми прави впечатление в ДЦ е хигиената, която е на много добро ниво. Материалната база е в много добро състояние и децата се обгрижват добре”, „Благодаря сърдечно за полезните съвети и грижи. Желая целия екип да бъде здрав и все така усмихнат. Благодаря, че ви има”, „Благодаря на ДЦ, че учат и гледат много добре детето ми. Доволна съм, че там научи много думички и започна да ходи сама. Благодаря за грижите на целия екип, защото има подобрение”.

Повечето родители нямат предложения за подобряване предоставянето на социални услуги в ДЦДМУ – *„Нямам предложения, всичко в центъра е на високо ниво по отношение на базата и специалистите, които се занимават с потребителите”.* Един родител е направил коментар и препоръка по отношение на броя и структурата на персонала *“Според мен специалистите са недостатъчни, като липсват някои, които са подходящи за аутисти-ерготерапевт, музикотерапевт и др.”.*

Получени са 19 обратни връзки от родителите при приключване на случая /100% от всички приключили случаи/. Родителите/ настойниците оценяват отношението на персонала към децата им като много добро /16 отговора/ и добро /3 отговора/. Всички родители отговарят, че екипът ги информира за извършваните дейности и постигнатите резултати. Всички считат, че екипът се съобразява с мнението на родителите за полаганите грижи и работата с детето им “ в много голяма степен”. Отговарят положително на въпроса дали получават указания от персонала за работа с детето в къщи или друга полезна информация - „да, в много голяма степен“- 16 отговора и „да, в известна степен – 3 отговора”, като някои родители са направили и коментари за полезността им *„Да, указанията са много полезни и за детето и за самата мен”.* Всички родители дават много добра оценка за грижите, полагани от екипа за техните деца, като е направен и един по-скоро критичен коментар *„Мисля, че липсата на мъж в персонала е в минус за центъра и за дисциплината в него, особено за по-големите потребители”.* Според всички родители посещението в ДЦДМУ допринася за развитието на децата им /15 родители са отговорили “да, в много голяма степен” и 4- „да, в известна степен”.

Положителна обратна връзка се дава и за всеотдайността на екипа по време на затагане на противоепидемичните мерки. Макар че предпочитат с децата им да се работи присъствено /чрез индивидуални и групови работи в ДЦДМУ, родителите отбелязват старанието и готовността на специалистите за работа в он-лайн среда.

#

Дневен център за деца и младежи с увреждания-София

Анкета за удовлетвореността от получаваните услуги е попълнена от 17 родители (47% от родителите на децата и младежите, вписани в регистъра на потребителите). Това

са родители, чиито деца през годината регулярно са посещавали Дневния център, от тях 7 деца са приети в ДЦ в рамките на една година, а 10 посещават ДЦ над 2 и повече години.

Родителите на новопостъпилите деца оценяват хигиенните условия в ДЦ като много добри без изключение.

Всички родители преценяват отношението на персонала към децата като „много добро“.

Преобладаващата част от родителите (5 /70%) смятат, че получават обратна връзка за работата с детето им, която е регулярна и напълно изчерпателна, а останалите отговарят, че по-скоро получават. Всички родители смятат, че екипът се съобразява с мнението им за грижите и работата с детето, като отговорите се разделят между „ в много голяма степен“ и „в известна степен“. По същия начин родителите са на мнение, че получават от екипа указания за продължаване на работата с децата в домашни условия, като половината смятат, че това е така „в много голяма степен“, а останалите - „в известна степен“.

Всички родители оценяват грижите, които се полагат за техните деца като „много добри“, като 2/3 от тях считат, че посещението на детето им в ДЦДМУ допринася за развитието му в „много голяма степен“, а останалите - в „известна степен“.

Всички родители смятат, че децата им са щастливи в ДЦ - „*За мен като родител най-важното е, че децата ми са добре и с удоволствие посещават ДЦ. Това е показателно, че са на правилното за тях място. Благодаря ви!*“.)

Втората (по-голяма) група интервюирани родители е на децата, посещаващи ДЦ над 2 и повече години .

Всички без изключение преценяват общата атмосфера в ДЦ като „приятелска и уютна, с фокус върху децата“.

„Всички помещения са поддържани и се спазват всички изисквания за хигиена и предпазните мерки срещу Ковид 19. Обгрижването от страна на персонала е винаги много добро; „Грижите в центъра са като грижите в домашни условия и това е видно от усмивките по лицата на децата ни“.

Всички анкетирани смятат, че различните специалисти и прилаганите методи и практики отчитат индивидуалните особености на децата. Също така родителите са запознати с това каква индивидуална и групова работа се провежда с децата им и с каква интензивност.

Квалификацията на персонала е преценена от всички родители като „достатъчно висока“ , 8 от тях (80%) считат, че в ДЦ има достатъчно обучителни материали и играчки, останалите не могат да преценят. *„Специалистите работят професионално и дават всичко от себе си.“ „Специалистите работят доста усърдно и неуморно, отворени са за разговори по-всяко време с родителите, дават насоки за общата работа; „Специалистите са подготвени и загрижени за проблемите ни.“; „Считаме, че специалистите и детегледачките са с необходимото образование, опит и квалификация“.*

Всички родители смятат, че детето им е щастливо в ДЦ. *„Важното е, че детето ми определено идва с желание в ДЦ. Дори се сърди, ако по някаква причина не съм го завел.“; „Детето ми с желание ходи в ДЦ, чувства се спокойна и обичана.“; „Децата ни са гледани, обгрижвани и най-важното обичани, а това за деца като нашите е най-важното след напредъка им.“*

Сравнявайки отговорите на родителите на новоприетите деца и тези на деца и младежи, които посещават дългосрочно ДЦ, прави впечатление, че най-голямото одобрение показват родителите на децата, които от дълго време посещават Центъра, което е показателно за устойчивите резултати и повишаващо се качество с течение на годините в Дневния център.

Резидентна грижа за младежи до 25 г. в общините В.Търново и Севлиево („Наблюдавано жилище“)

През 2021 година НЖ-В.Търново са ползвали четирима потребители. Средната възраст на потребителите е 21 години. Средният престой е 25 месеца. Двама от тях са напуснали услугата съответно през месец октомври и месец ноември. Другите двама продължат да ползват услугата.

Обратната връзка, получена от младежите относно тяхната удовлетвореност от получената подкрепа в НЖ е положителна. Те определят като много важни за тях разбирането и помощта от страна на екипа. Като най-голям успех младежите определят започването на работа, изграждането на трудови навици и умения. Отчитат положителната промяна в тях по отношение овладяване и изразяване на негативни чувства и емоции, овладяване на гнева си, поемане на отговорност, разширяване на социалната мрежа и др. Като положителен факт отчитат и придобитите умения за бюджетиране, за водене на домакинство и кулинарство.

През 2021 г. „Наблюдавано жилище“-Севлиево са ползвали общо 2 потребители - 1 младеж и 1 девойка. Девойката е настанена през 2020 г., а младежът през 2021. Средната възраст на потребителите е 19 години, а средният срок на ползване на услугата е 5 месеца. Ползването на социалната услуга на девойката е прекратено през месец март 2021 г., а на младежа през м. декември 2021 г.

Малкият период на реален престой в услугата и на двамата младежи и начинът на напускането ѝ от тях - на младежа - поради системно нарушаване на Правилника за вътрешния ред на услугата, а девойката поради взето, без осъждане със социалния работник, решение за връщане в семейството на майка ѝ, обезсмисли търсенето на обратна връзка за тяхната удовлетвореност от получената подкрепа.

2021

Полагаме усилия за непрекъснато разширяване на професионалната компетентност на специалистите

Екипите на услугите или отделни специалисти са участвали в:

- **165** дни обучения и участие в професионални форуми (семинари и срещи за обмяна на опит)
- **202** индивидуални , проведени от външен супервизор
- **12** групови супервизии, проведени от външен супервизор
- Над **120** екипни управленски супервизии

Деца и семейства в транс-гранична ситуация (работа в мрежата на Международна социална служба)

През 2020 година Международна социална служба – България (МСС – България) има регистрирани **65 нови международни случая на 81 деца и семейства** в транс-гранична ситуация.

I. Работа по международни случаи:

1. Работа със съдилищата

През 2021 година МСС – България е получила общо **30 искания** (при 25 искания за 2020 година) от съдилищата за предоставяне на социални доклади от чужбина:

15 Районни съдилища (26 искания)		4 Окръжни съдилища (4 искания)
Варна (5)	Исперих (1)	Окръжен съд – Враца
Смолян (4)	Дряново (1)	Окръжен съд – Добрич
Горна Оряховица (3)	Левски (1)	Окръжен съд – Разград
Ямбол (2)	Ловеч (1)	Окръжен съд – Силистра
Софийски районен съд (2)	Велинград (1)	
Разград (1)	Силистра (1)	
Плевен (1)	Провадия (1)	
Велико Търново (1)		

Всички искания на съдилищата до МСС – България година се отнасят само до производства по Семейния кодекс и по-конкретно **по спорове относно местоживее на детето, упражняване на родителските права, лични отношения, издръжка, заместващо съгласие за пътуване извън страната, както и за осиновяване**. Исканията почиват на трайно установената практика на Върховния касационен съд (ВКС) относно необходимостта от изискване на социален доклад от чужбина за установяване на обстоятелства от значение за преценката на интереса на детето по случаи на семейни спорове с международен елемент. В своите решения ВКС застъпва тезата, че ако районният или окръжният съд не е проявил дължимата активност и не е поискал такъв доклад, то се касае за доказателствена непълнота, която обуславя съществено нарушение на съдопроизводствените правила, което е основание за отмяна на постановеното решение. (Решение № 34 от 21.03.2018 г., постановено по гр.д. № 3368/2017 г. на ВКС, ГК, IV г.о.¹; Решение № 207 от 16.12.2019 г., постановено по гр.д. № 1134//2019 г. на ВКС, ГК, IV г.о.²)

О получените общо 30 искания за 2021 г., МСС – България е предоставила **17 социални доклада** на съдилищата от 5 държави, а именно: Германия (10 доклада), Англия (3 доклада), Италия (2 доклада), Нидерландия (1 доклад) и Белгия (1 доклад).

¹ <http://www.vks.bg/pregled-akt?type=ot-delo&id=BDFD38272849F73CC2258257004BC869>

² <http://www.vks.bg/pregled-akt?type=ot-delo&id=06A383B3C7AAF880C22584D2002B3735>

По две от исканията, в хода на съдебното производство е отпаднала необходимостта от предоставяне на социален доклад от чужбина поради прекратяване на делото, за което МСС – България е била надлежно информирана от съответния съд.

Във всички останали 11 искания от съдилищата през 2021 г., след първоначално отправеното от съда запитване, МСС – България не е била ангажирана за предоставяне на социален доклад от чужбина, по неизвестни за организацията причини.

2. Работа с Дирекциите „Социално подпомагане“ и регионалните структури на МВР (ОД на МВР или РПУ)

Втората голяма група международни случаи, по които МСС – България работи като част от мрежата на Международна социална служба (МСС), се отнасят до закрилата на деца в риск в транс-гранична ситуация.

През 2021 година МСС – България е получила общо **22 искания** от членове на мрежата на МСС по повод на деца – български или чужди граждани, в страната или в чужбина. Част от тези искания са свързани с извършване на проучване относно възможностите на близки и роднини в България на деца – български граждани в чужбина, да полагат грижи за тях, което да доведе до тяхното завръщане в страната и реинтегрирането им в семейна среда. Други се отнасят до получаването на информация относно деца – български граждани в чужбина, чиито родители са били лишени от родителски права в чужбина, но родителите им са ги върнали в България, без да информират българските социални служби, че по отношение на децата им има назначени настойници и попечители в чужбина, които са поискали актуална информация относно ситуацията на техните подопечни, за да могат евентуално да се освободят от функциите си на техни законни представители, които няма как да бъдат упражнявани, когато децата не се намират на територията на съответната държава. Трета група случаи касаят единствено и само информиране (алармиране) на българските социални служби за наличие на евентуален риск по отношение на конкретно дете, завърнало се от чужбина, за което да бъдат предприети мерки за закрила при установяване на нужда.

По 13 от исканията МСС – България е сигнализирала съответните Дирекции „Социално подпомагане“ с молба да извършат проверка и да изпратят кратка информация или доклад за ситуацията на детето. За съжаление **само 2** Дирекции „Социално подпомагане“ са изпратили обратно информация на МСС-България. В останалите 11 случая, сигнализираните дирекции „Социално подпомагане“ не са дали никаква обратна на МСС – България.

МСС – България е изпратила и 5 сигнала за деца в риск и до регионалните структури на МВР, като по **всички сигнали** е получила исканата от полицията информация.

По четири от исканията за реинтеграция на деца от чужбина в семействата им в България, МСС-България не е получила необходимото информирано съгласие за обработване на лични данни от роднините им в България, които да бъдат проучени от българските Дирекции „Социално подпомагане“, поради което и не е направила искания пред съответните дирекции за извършване на проучване.

През 2021 г. МСС – България се е обърнала към Министерство на здравеопазването с молба за предоставяне на информация по повод дете с множество заболявания в чужбина, което се е завърнало в страната, с цел осигуряването на адекватно медицинско лечение, рехабилитация и социална подкрепа, като исканата информация е била своевременно предоставена на МСС-България.

Във всички останали случаи МСС – България е консултирала физически и юридически лица в страната или в чужбина, които са се обърнали с искане за предоставяне на информация, консултация и/или съвет за дете, семейство или възрастен в проблематична транс-гранична ситуация. Следва да се отбележи, че и през 2021 г. година продължава да се наблюдава увеличение на исканията за консултиране и съдействие отправени към МСС – България от родители и адвокати.

3. Проблеми в работата по международни случаи:

И през 2021 г. продължиха трудностите на МСС – България в работата по международни случаи по отношение на получаването на информация и/или социални доклади от Дирекциите „Социално подпомагане“. Този отказ от сътрудничество поставя в риск огромен брой деца, които се нуждаят от незабавна помощ и подкрепа, от една страна, и възпрепятства своевременното връщане на десетки български деца в страната, респ. деца-чужди граждани в чужбина, където да бъдат отглеждани и възпитавани от техни близки или роднини в семейна среда, от друга страна.

В тази връзка, адвокатът на МСС – България образува 2 административни дела срещу Агенцията за социално подпомагане в Административен съд София – град, които се очаква да приключат с окончателно решение на Върховния административен съд пред 2022 г.

В същото време, през 2021 г. МСС-България може да се похвали с успешно приключило на първа инстанция дело, образувано от адвоката на организацията, по повод отказ на директора на една от дирекциите „Социално подпомагане“ да предостави информация за чужд пълнолетен гражданин, които през определен период от време е живял в България и понастоящем живее отново в чужбина, където кандидатства за приемен родител:

Джон³ е гражданин на Обединеното Кралство. Той и съпругата му живеят в Северна Ирландия и кандидатстват пред социалната служба в Северна Ирландия, за да станат приемни родители.

Както в България, така и в Северна Ирландия, за да може едно лице да бъде одобрено за приемен родител, същото трябва да премине през процедура на проучване. Тъй като Джон е живял в България в периода 2012-2018 г. на конкретен адрес в село М., община Т., област Я., неговото проучване следва да включва и получаването на информация от органите за закрила на детето по неговото местоживееие в България, дали същият е бил клиент или е имал комуникация с тези органи, и ако това е така, какви са били причините за това и какви са били последиците от това.

С оглед на това, Джон се обърнал чрез упълномощен адвокат на МСС-България към Дирекция „Социално подпомагане“ – Я., която отговаря за община Т., в чиито граници е село М., с искане да му бъде предоставена следната информация: дали докато е живял в България през периода 2012-2018 г., той е бил клиент и/или е имал комуникация или връзка с органите за закрила на детето в България, и ако това е така, какви са били причините за това.

Искането на Джон е получено от Дирекция „Социално подпомагане“ – Я. на 22.10.2020 г. В него Джон пояснил, че искането му не е свързано с предоставяне на лични данни, а само обща информация. В допълнение, Джон уточнил, че предоставената обща информация ще му послужи пред социалната служба в Северна Ирландия, където той понастоящем живее, която да извърши преценка на неговата годност да бъде одобрен за приемен родител.

На 03.12.2020 г. Джон получил отказ от Дирекция „Социално подпомагане“ – Я., исканата от него информация да му бъде предоставена, като му било указано, че „компетентен държавен орган осъществяващ международното сътрудничество и обмен на информация при подобни случаи е Държавната агенция за закрила на детето“, към която той трябвало да се обърне за получаване на исканата информация.

Джон обжалвал чрез своя упълномощен адвокат отказа на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Я. да му предостави исканата информация.

С решение № 4391 от 02.07.2021 г., постановено по адм. дело № 12381 по описа за 2020 година, Административен съд – София-град, 59 състав⁴, отменил отказа на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Я. и върнал преписката за ново произнасяне по искането на Джон. Според мотивите на съдебното решение:

„Държавната агенция за закрила на детето е специализиран орган за закрила на детето, който осъществява политиката в тази област на национално ниво. Другите специализирани органи за закрила на детето са дирекциите „Социално подпомагане“ към

³ Името е сменено.

⁴ Решението на налично на сайта на АССГ: <https://sofia-adms-g.justice.bg/bg/1693>

Агенцията за социално подпомагане. Дирекция „Социално подпомагане“ е орган за закрила на детето на местно ниво, към който функционира отдел „Закрила на детето“ (ОЗД). Т.е., ДСП и отдел Закрила на детето са органите за закрила на детето на местно ниво. И доколкото това са органите на местно ниво, които полагат целенасочени усилия за превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, като освен социално-психологическа подкрепа се предоставя и финансова помощ, която е част от работата по превенция, реинтеграция и настаняване при близки и роднини или в приемно семейство, а търсената от жалбоподателя информация касае именно тази дейност на ДСП, то и ДСП, осъществяваща дейността по закрила на децата на местно за общ. Т. ниво, **то именно този орган следва да предостави поисканата от жалбоподателя информация.**

.....

Некоректно е позоваването от страна на ответника на писмо изх. № 9103-14/11.02.2014 г., изпратено от Агенция за социално подпомагане до директорите на дирекциите социално подпомагане, тъй като същото касае работата на дирекциите СП по казуси с международен елемент, в които са засегнати права и интереси на деца в риск, с установен или предполагаем български произход, намиращи се в страната или в чужбина, компетентен държавен орган, осъществяващ международно сътрудничество и обмен на информация при подобни случаи е ДАЗД. В конкретния случай, права и интереси на деца не са пряко засегнати от исканата информация. Исканата информация касае единствено удостоверяването на факта бил ли е или не жалбоподателят клиент и/или имал комуникация или връзка с органите за закрила на детето в Р. България, в частност ДСП-Я., а ако това е така, какви са били причините за това. Не е поискано извършването на проучване на капацитета на лицето или пък материално-битовите му условия. В тази връзка, не става въпрос изобщо за засягане интересите на деца в риск или др. Поради това и е следвало да му бъде предоставена поисканата информация от ДСП, [населено място].

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че оспореното писмо следва да бъде отменено, а преписката да бъде върната на ответника за предоставяне на поисканата от жалбоподателя информация, получаването на която представлява негов законен интерес“.

Предстои произнасяне на Върховния административен съд, тъй като решението на съда е обжалвано от директора на съответната дирекция „Социално подпомагане“.

II. Проект „Европейска платформа за достъп до лични и семейни права“

През 2021 година приключи работата на МСС – България като партньор по проект „Европейска платформа за достъп до лични и семейни права“, финансиран със средства по програмата „Правосъдие“ на Европейския съюз.

МСС – България участва активно в създаването на структурата и съдържанието на онлайн платформата за достъп до лични и семейни права под формата на специализиран уебсайт www.epapfr.com в които вече са включени Генералният секретариат на Международна социална служба, както и 11 членове на мрежата, като организации, които предоставят различни услуги в областта на международното семейно частно право.

МСС – България изготви три специализирани брошури, в които може да бъде намерена информация относно видовете услуги и тематичните области, които МСС-България предоставя като част от европейската платформа за достъп до лични и семейни права; относно областите за подкрепа и интервенция в рамките на европейската платформа за достъп до лични и семейни права; както и относно европейски регламенти, които уреждат лични, семейни и наследствени права с международен елемент в рамките на ЕС. Брошурите са достъпни на сайта на МСС – България на български⁵ и на английски⁶ език.

МСС – България участва и в заключителната конференция по проекта, в рамките на която адвокат Миглена Балджиева от МСС-България и Събина Титаренко от Генералния секретариат на Международна социална служба направиха обща презентация относно

⁵ <https://www.iss-bg.org/bg/publikatsii/>

⁶ <https://www.iss-bg.org/en/publications/>

международната семейна медиация, наред с останалите участници в събитието, между които Филип Лорти, първи секретар на постоянното бюро на Хагската конференция по международно частно право, проф. Дитер Мартини от Европейския университет във Франкфурт на Одер, проф. Мария Катерина Баруфи от университета във Верона и други членове на международната академична общност по международно частно право.

Заклучителна конференция

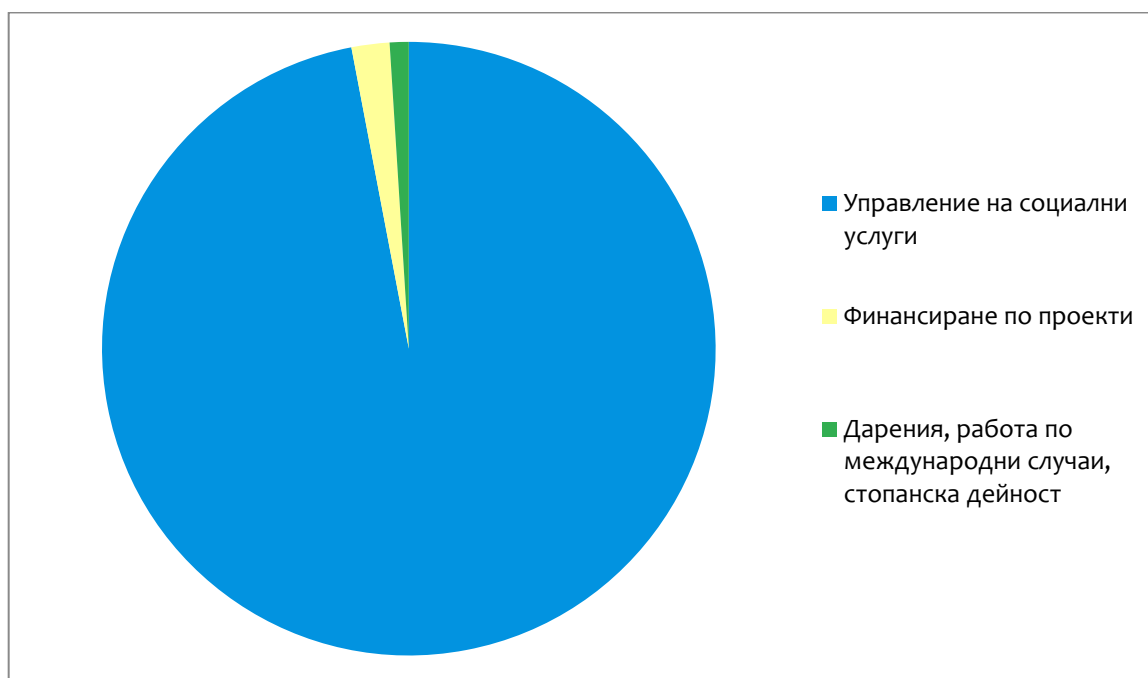
Адв. Миглена Балджиева
Ръководител на секция „Работа по случаи с международен елемент“ в МСС – България

2021

Източници и обем на финансиране

През 2021 г. за всички дейности, изпълнявани от МСС-България, сме получили финансиране в размер на **2 297 436,66 лв.** Основен дял заемат държавно-делегираните дейности – **2 233 715,14 лв.** (97 %), чрез управлението на социални услуги. Следва финансирането по проекти за постигане на конкретни цели – **44 171,05 лв.** (2 %). Получените през годината дарения са **12 947,19 лв.**, приходите от работа по международни случаи (4 097,28 лв.) и по фактури за обучения и супервизии, предоставени от фондацията (2 506 лв.) съставляват 1% (фигура 1)

Фигура 1. Източници на финансиране през 2021 г., представени като относителен дял от общото финансиране

Благодарим на всички наши дарители през 2021 г. , които подкрепиха децата и семействата, с които работим:

КОРПОРАТИВНИ ДАРИТЕЛИ	ЧАСТНИ ДАРИТЕЛИ
ФОНДАЦИЯ "ДЕТСКИ ПРАВЕН ЦЕНТЪР - БЪЛГАРИЯ"	АНОНИМЕН ДАРИТЕЛ
КОМАНДЕРИЯ "СВ. ВИСАРИОН СМОЛЕНСКИ" ЧАСТ ОТ "ТАМПЛИЕРИ"	РОСИЦА САШЕВА УЗУНСКА
БЧК – ГАБРОВО	СНЕЖАНА НИКОЛОВА УЗУНОВА
РОТАРИ КЛУБ ВЕЛИКО ТЪРНОВО	СЕВДАЛИНА АСЕНОВА
"СЕВИМЕКС" ЕООД	ЕМИЛ ВЕЛИНОВ
"КО И ВИ ГРУП" ЕООД	ЧАРЛЗ И КРИСТИНА ЛОУРИ /САЩ/
СДРУЖЕНИЕ "ОПЕРАЦИЯ ПЛЮШЕНО МЕЧЕ"	СЕМИР И АСИНЕ ИЛЯЗОВИ
"МИХАЛКОВО" АД	ЕМА ШОПОВА
СДРУЖЕНИЕ "ОПЕРАЦИЯ ПЛЮШЕНО МЕЧЕ"	РУМЕН УЗУНОВ
СДРУЖЕНИЕ "ОПЕРАЦИЯ ПЛЮШЕНО МЕЧЕ"	АНОНИМЕН ДАРИТЕЛ
СРУЖЕНИЕ "SOS ДЕТСКИ СЕЛИЩА"	НАДКА МАРИНОВА ВАСИЛЕВА
ОС НА БЧК	НЕЛИ ИСАКОВА-АДЖЪОГЛУ
	ТИНКА ЖИВКОВА ОМЕРБЕГОВИЧ